

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2007-2008

18 MAART 2008

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht, teneinde die in te stellen vanaf de leeftijd van vijf jaar

(Ingediend door de heer Marc Elsen en mevrouw Anne Delvaux)

TOELICHTING

De bestrijding van sociale ongelijkheid is een prioritaire doelstelling die een democratische staat als de onze met de grootste vastberadenheid moet nastreven.

Niemand kan betwisten dat sociale ongelijkheid vanaf de geboorte sporen nalaat. Een UCL-studie over het verband tussen succes op school en de sociaal-economische omgeving toont aan hoezeer kinderen uit sociaal minder goedgezinnen vanaf het eerste leerjaar achterstand oplopen ten opzichte van kinderen uit sociaal meer goedgezinnen. In Wallonië heeft 9,5% een leerachterstand, in Brussel 8,5% en in Vlaanderen 4%. Hetzelfde geldt voor de kinderen van wie de ouders een hoog opleidingsniveau hebben, ten opzichte van de kinderen van ouders met een lager opleidingsniveau.

Het beste middel om die discriminatie te bestrijden is te ijveren voor gelijke kansen. De leeftijd waarop de schoolplichtige leeftijd thans aanvangt (zes jaar), stemt echter overeen met de leeftijd waarop een kind normalerwijze het basisonderwijs aanvat. De aangeklaagde discriminatie heeft met andere woorden al de tijd gehad om van invloed te zijn.

De schoolplichtige leeftijd verlagen is bijgevolg een geschikt instrument. De drempel van vijf jaar is gekozen om de onmiskenbare voordelen die zulks biedt met betrekking tot gelijke kansen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2007-2008

18 MARS 2008

Proposition de loi modifiant la loi du 29 juin 1983 concernant l'obligation scolaire, afin de l'instaurer à partir de l'âge de cinq ans

(Déposée par M. Marc Elsen et Mme Anne Delvaux)

DÉVELOPPEMENTS

Lutter contre les inégalités sociales constitue un objectif prioritaire qu'un État démocratique, tel que le nôtre, se doit de poursuivre avec la plus grande détermination.

Nul ne peut contester que les inégalités sociales se marquent dès la naissance. Une étude de l'UCL portant sur le lien entre la réussite scolaire et le milieu socioprofessionnel démontre combien les enfants issus d'une famille socialement moins favorisée accusent, dès la 1ère primaire, des retards au niveau scolaire par rapport à des enfants issus d'une famille socialement plus favorisée. En Wallonie, il est de 9,5%; à Bruxelles, il est de 8,5%; en Flandre, il est de 4%. Il en est de même pour les enfants dont les parents ont un niveau de qualification élevé, par rapport aux enfants dont les parents ont une moindre qualification.

Le meilleur moyen pour lutter contre ces discriminations est d'œuvrer pour l'égalité des chances. Or, aujourd'hui, l'âge auquel débute l'obligation scolaire (six ans), correspond à celui auquel un enfant entame normalement ses études primaires. C'est dire si les discriminations dénoncées ci-dessus ont déjà eu le temps de jouer ...

Abaisser l'âge de l'obligation scolaire constitue, par conséquent, un instrument pertinent. Le seuil de cinq ans a été choisi en raison des avantages indéniables qu'il présente, en termes d'égalité des chances.

Die drempel maakt het immers mogelijk :

— dat alle kinderen vóór de aanvang van het basisonderwijs een jaar de tijd hebben gehad om zich in een ander sociaal milieu dan een gezinsmilieu te integreren en om met het schoolmilieu vertrouwd te geraken;

— de samenwerking tussen het educatieve team, de schooldirectie en het gezin op te voeren, wat alle kinderen maximaal ten goede komt;

— het welslagen van de hele schoolopleiding van het kind te bevorderen; een versterking van de kleuterschoolbasis versterkt het hele fundament dat het basisonderwijs is, wat het succes van het kind bij het voortzetten van zijn studie in het secundair onderwijs alleen maar kan vergroten; al te veel jongeren verlaten het secundair onderwijs thans zonder diploma, wat een drama is voor hun persoonlijke ontwikkeling, maar ook een ramp voor de arbeidsmarkt;

— de samenhang van de 5-8-cyclus te garanderen, door de schoolplicht uit te breiden tot de hele cyclus.

Dit zijn, zonder exhaustief te zijn, enkele voordelen van de verlaging van de schoolplichtige leeftijd van zes naar vijf jaar.

Vijf jaar is voorts een leeftijd waarop alle kinderen mogen worden geacht fysiek in staat te zijn zich aan het schooltempo aan te passen. Die leeftijd stemt trouwens overeen met het begin van de leerplicht in tal van andere landen.

Concreet vergt de verlaging van de schoolplichtige leeftijd een wijziging van artikel 1 van de wet van 29 juni 1983. Het heeft zijn nut er hier aan te herinneren dat alleen de federale wetgever ter zake bevoegd is, zoals het Arbitragehof (nu Grondwettelijk Hof) in zijn arrest 14/92 naar aanleiding van artikel 127 van de Grondwet heeft kunnen preciseren.

*
* *

En effet, ce seuil permet :

— que tous les enfants aient eu, avant d'entamer les primaires, une année pour s'intégrer dans un milieu social autre que le milieu familial et pour se familiariser avec l'environnement scolaire;

— de renforcer la coopération entre l'équipe éducative, la direction de l'école et la famille, pour le plus grand bénéfice de tous les enfants;

— de favoriser la réussite de l'ensemble de la scolarité de l'enfant; en renforçant le socle maternel, c'est tout le socle fondamental de l'enseignement qui est renforcé, ce qui ne peut qu'être bénéfique pour la réussite de l'enfant dans la poursuite de ses études secondaires; trop de jeunes sortent aujourd'hui de l'enseignement secondaire sans diplôme, ce qui constitue un drame pour leur développement personnel, mais aussi une catastrophe pour le marché de l'emploi;

— d'assurer la cohérence du cycle 5-8, en étendant l'obligation scolaire à l'ensemble du cycle.

Voilà cités, sans être exhaustifs, quelques avantages de l'abaissement de l'âge de la scolarité à cinq ans, au lieu de six actuellement.

L'âge de cinq ans est, par ailleurs, un âge auquel l'ensemble des enfants peuvent être considérés comme physiquement capables de s'adapter au rythme scolaire. Cet âge correspond, d'ailleurs, au début de la scolarité dans de nombreux autres pays.

Concrètement, l'abaissement de l'âge de l'obligation scolaire nécessite la modification de l'article 1er de la loi du 29 juin 1983. Il n'est pas inutile de rappeler que c'est bien le législateur fédéral qui est seul compétent en la matière, comme la Cour d'arbitrage (actuellement Cour constitutionnelle) a pu le préciser dans son arrêt 14/92, à propos de l'article 127 de la Constitution.

Marc ELSÉN.
Anne DELVAUX.

*
* *

WETSVORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 1, § 1, eerste lid, van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. de woorden «twaalf jaren» worden vervangen door de woorden «dertien jaar»;

B. de woorden «zes jaar» worden vervangen door de woorden «vijf jaar».

22 februari 2008.

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 1er, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1983 concernant l'obligation scolaire, sont apportées les modifications suivantes:

A. les mots «douze années» sont remplacés par les mots «treize années»;

B. les mots «six ans» sont remplacés par les mots «cinq ans».

22 février 2008.

Marc ELSÉN.
Anne DELVAUX.